

Tarptautinė Holokausto aukų atminimo diena

2005 metais minint 60-ąsias Aušvico išvadavimo metines Jungtinių Tautų Organizacija savo rezoliucija sausio 27 –ąją paskelbė Tarptautine Holokausto aukų atminimo diena. Žodis „holokaustas“ yra graikų kilmės ir reiškia deginamąją auką. Jis vartojamas kalbant apie 6 milijonų Europos žydų persekiojimą ir žūtį nuo nacių ir jų kolaborantų rankų. Šioje tinklalaidėje papasakosime apie tai, kas vyko Europoje prieš Antrąjį pasaulinį karą ir per jį.

Prieš naciams ateinant į valdžią antisemitizmas jau buvo esminė jų ideologijos dalis. Tačiau Holokaustas prasidėjo 1933 metais, kai Adolfas Hitleris ir Nacistų partija perėmė politinę kontrolę Vokietijoje. Tais metais naciai ėmė vykdyti valstybinę žydų represijų politiką: iš žydų buvo atimamas turtas, teisės ir pilietybė. Per 1938 metų lapkričio 9 ir 10 dienomis vykusius Krištolinės nakties pogromus buvo nužudytas 91 žydas, sudeginta mažiausiai 1400 sinagogų, o 30 000 žydų buvo suimti ir įkalinti koncentracijos stovyklose. Nepraėjus nė metams prasidėjo Antrasis pasaulinis karas. Per karą nacių Vokietija, jos sąjungininkai ir kolaborantai nužudė beveik du trečdalius Europos žydų: jiems buvo sudaromos nepakeliamos gyvenimo sąlygos, su jais buvo žiauriai elgiamasi, jie buvo masiškai šaudomi ir žudomi dujų kameroose, daugybė jų žuvo specialiuose naikinimo centruose – koncentracijos stovyklose. Buvo nužudyti 6 milijonai žydų.

Nuo 1933 iki 1945 nacių režimas ir jo sąjungininkai persekiojo ir kitas grupes, įskaitant romus, neįgaliuosius, slavus, homoseksualius asmenis ir tam tikrų religinių ir politinių grupių narius. Daugelis žmonių iki šiol nieko nežino apie romų ir sintų Holokaustą. Romų genocido aukomis tapo nuo 250 000 iki 500 000 žmonių, tai yra tarp ketvirčio ir pusės visų prieš karą Europoje gyvenusių romų ir sintų. Tikslus skaičius nėra žinomas, nes dauguma aukų artimųjų nepranešė apie savo mylimų žmonių žūtį, o nusikaltėliai sunaikino įrašus apie įvykdytas žmogžudystes.

Holokaustas, taip pat vadinamas Šoa, baigėsi 1945 metų gegužę, kai sąjungininkai – Jungtinė Karalystė, Jungtinės valstijos, Sovietų Sąjunga ir Prancūzija – nugalėjo nacių Vokietiją Antrajame pasauliniame kare. 1945 metų sausio 27 dieną Raudonoji armija išlaisvino Aušvico koncentracijos ir naikinimo stovyklą. Per sėkmingas puolimo operacijas sąjungininkams pavykdavo užimti koncentracijos stovyklas ir išvaduoti išgyvenusius jų kalinius. Savo kelyje sąjungininkų pajėgos taip pat sutikdavo ir išvadodavo kalinius, išgyvenusius vadinamuosius mirties žygius. Tai buvo priverčiamieji žygiai, kuriuose SS apsaugininkai jėga varė iš koncentracijos stovyklų evakuojamus kalinius žydus ir ne žydus.

Jungtinių Tautų Organizacija mano, kad švietimas apie Holokaustą ir genocidą yra būtinas siekiant ugdyti pasaulinį pilietiškumą, mokyti žmones kritiškai mąstyti ir padėti jiems tapti atsakingais piliečiais, branginančiais žmogaus orumą ir pagarbą visiems ir nepripažįstančiais jokių išankstinių nuostatų.

Europos Sąjunga nori išsaugoti šių tragiškų Europos istorijos įvykių atminimą ir skatina švietimo apie Holokaustą iniciatyvas. Ji taip pat finansuoja Holokausto tyrimų programas. 2015 metų gruodį Europos Komisija paskyrė kovos su antisemitizmu koordinatorių. 2018 metais Europos Sąjunga tapo nuolatine Tarptautinio Holokausto aukų atminimo aljanso

partnerė, o Taryba priėmė deklaraciją dėl kovos su antisemitizmu ir bendro saugumo požiūrio plėtojimo siekiant geriau apsaugoti žydų bendruomenes ir institucijas Europoje. Praėjus trejiems metams, 2021 metais Europos Komisija taip pat priėmė savo pirmąją Europos Sąjungos kovos su antisemitizmu strategiją.

Europos Parlamentas kasmet mini Tarptautinę Holokausto aukų atminimo dieną ir yra priėmęs ne vieną rezoliuciją dėl antisemitizmo, rasizmo, ksenofobijos ir kitų formų netolerancijos, neapykantos nusikaltimų ir neapykantos kalbos. Susipažinkime su keletu iš jų.

2017 metais Europos Parlamento nariai priėmė rezoliuciją dėl kovos su antisemitizmu, kurioje ragina valstybes nares skatinti mokyti apie Holokaustą mokyklose. Parlamentas taip pat išreiškė susirūpinimą dėl didėjančio antisemitizmo ir pabrėžė, kad rasizmas ir ksenofobija yra ne nuomonės, o nusikaltimai. 2018 metų spalio mėnesio rezoliucijoje dėl didėjančio neofašistinio smurto Europoje atkreipiamas dėmesys į didėjančią smurtą prieš žydus, o valstybės narės raginamos kovoti su Holokausto neigimu, įskaitant nacių ir jų kolaborantų padarytų nusikaltimų menkinimą. Savo 2019 metų rezoliucijoje dėl Europos atminimo svarbos Europos ateičiai Parlamentas paragino skatinti švietimą apie mūsų visuomenės įvairovę ir mūsų bendrą istoriją, įskaitant švietimą apie Holokaustą ir apie totalitarinius ir autokratinus režimus, sukėlusius žmonių kančias ir smurtą ir pusei amžiaus padalijusius Europą.